

ภาพสะท้อนของสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่นจากภาษาญี่ปุ่น

รศ.ดร. มารีสา พงษ์ชนนยนตกิต

ภาษาเป็นวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เก่าแก่ของสังคม ภาษาเป็นมรดกสังคมสำคัญที่สังคมได้รับตกทอดมาจากบรรพบุรุษตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ การศึกษาภาษาญี่ปุ่น จึงเป็นการศึกษาวัฒนธรรมญี่ปุ่นด้านหนึ่ง ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ในสังคมญี่ปุ่นด้วย

ต้นกำเนิดของภาษาญี่ปุ่นมาจากไหนหรืออยู่ในกลุ่มตระกูลภาษาใด ยังเป็นเรื่องถกเถียงกันในหมู่นักภาษาศาสตร์ มีนักภาษาศาสตร์จำนวนมากที่เชื่อว่า ภาษาญี่ปุ่นนั้นคงจะเคยมีความสัมพันธ์กับภาษาเกาหลีและภาษาอื่นๆ ในกลุ่มตระกูลภาษาอูรัล-อัลไต (เช่น ภาษาไอโน ภาษา มองโกเลีย ภาษาตุรกี) ภาษาญี่ปุ่นมีโครงสร้างทางภาษาคลายกับภาษาเกาหลีหลายอย่าง เช่น มีชนิดของรากคำ และลักษณะการประกอบหน่วยความหมายคล้ายกัน กับทั้งยังมีคำช่วยบ่งบอกหน้าที่ของคำนามหลังคำนาม และมีรูปแบบของคำกริยาและกริยาช่วยคล้ายกัน ภาษาญี่ปุ่นยังคล้ายกับภาษาในกลุ่มอูรัล-อัลไตอื่นๆ อีกหลายอย่างเช่นกัน เช่น มีพยัญชนะต้นคำที่เป็นพยัญชนะเดี่ยว ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำคล้ายกัน มี suffixes ขยายคำกริยาซ้อนๆ กันได้หลายชั้น มีคำช่วยบ่งบอกหน้าที่คำคล้ายกัน มีคำขยายอยู่หน้าคำถูกขยาย และมีกริยาอยู่ท้ายประโยคคล้ายกัน หลักฐานต่างๆ เหล่านี้ช่วยชี้ให้เห็นว่า ภาษาญี่ปุ่นคงจะมีความสัมพันธ์กับกลุ่มภาษานี้ แม้หลักฐานที่ใช้พิสูจน์อาจจะมีไม่มากพอก็ตาม นักภาษาศาสตร์ ในอดีตยังเห็นความคล้ายคลึงระหว่างภาษาญี่ปุ่นกับภาษาของกลุ่มชนที่อยู่ในแถบมาลายูและหมู่เกาะทะเลใต้ ตรงที่มีหน่วยเสียงสระ

สำคัญ 5 เสียง คล้ายกัน โครงสร้างของพยางค์เป็นพยางค์เปิด (CV) คล้ายกัน และมีคำศัพท์บางคำที่มี ต้นกำเนิดมาจากแหล่งเดียวกัน หลักฐานในทางภาษาศาสตร์ทำให้นักวิชาการทางชาติพันธุ์วิทยาสันนิษฐานว่า ภาษาญี่ปุ่นคงเริ่มก่อร่างขึ้นมาในช่วงที่เผ่าพันธุ์ต่างๆ อพยพเข้าสู่เกาะญี่ปุ่นในยุคดึกดำบรรพ์ ซึ่งทำให้สามารถอธิบายได้ว่า ทำไมภาษาของชนที่อยู่ในหมู่เกาะโพลินีเซียน ซึ่งอยู่ทางใต้ จึงเข้ามาปะปนในภาษาญี่ปุ่นด้วยได้ (Joseph K.Yamagiwa, p.199)

แม้ในปัจจุบันเรายังไม่ทราบแน่ชัดว่าภาษาญี่ปุ่นมีต้นกำเนิดมาจากไหน หรือสังกัดอยู่ในสายตระกูลภาษาใด เราก็ทราบอย่างแน่ชัดว่า คนญี่ปุ่นในยุคดึกดำบรรพ์นั้น มีภาษาเป็นของตนเองมาก่อนที่จะได้รับอิทธิพลจากภาษาจีน การติดต่อสัมพันธ์กับจีนปรากฏให้เห็นชัดจากศัพท์และสำนวนจีนที่เข้ามาสอดแทรกในภาษาญี่ปุ่น อิทธิพลของศาสนาพุทธที่มีต่อภาษาญี่ปุ่นก็ปรากฏให้เห็นได้จากศัพท์สันสกฤตและสำนวนทางศาสนาพุทธที่แปลงอยู่ในรูปของคำจีนในภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีนมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก ภาษาจีนทำให้ระบบเสียงในภาษาญี่ปุ่นขยายตัวมากขึ้น มีโครงสร้างทางไวยากรณ์มากขึ้น และมีวงศัพท์ใหม่ๆ ขยายกว้างขึ้น โดยเฉพาะทางด้านปรัชญา ศาสนา และการปกครอง ตัวอักษรที่ใช้เขียนภาษาญี่ปุ่นที่ปรากฏให้เราเห็นอยู่ในปัจจุบันก็สะท้อนให้เห็นพัฒนาการของระบบการเขียนภาษาญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี จากเดิมที่ยืมอักษรจีนและการเขียนรูปประโยคแบบจีนมาใช้ก็ได้ปรับเปลี่ยนพัฒนาตัวอักษรชุดใหม่ที่ใช้เขียนแทนเสียงขึ้นอีก 2 ชุด คือ อักษรอึระนะ และอักษรคะตะกะนะ และใช้อักษรทั้ง 3 ชุดนี้ในรูปประโยคแบบญี่ปุ่นที่เราเห็นในปัจจุบันและจากรายการศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมที่มีทั้งคำญี่ปุ่นแท้ๆ คำจีนและคำยืมที่มาจากภาษาต่างประเทศอื่นๆ ก็สะท้อนให้เห็นว่าตลอดระยะเวลาแห่งประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ญี่ปุ่นได้ติดต่อหรือซึมซับวัฒนธรรมหรือวิทยาการด้านไหนจากชนชาติใด เช่น คำในภาษาญี่ปุ่นที่มาจากภาษาฝรั่งเศส ส่วนใหญ่จะเป็นศัพท์ทางด้านแฟชั่น อาหาร การแต่งกายและ

ศิลปะ คำศัพท์จากรัสเซียมักเป็นศัพท์ทางการเมือง ถ้าเป็นคำศัพท์จากเยอรมัน ส่วนใหญ่จะเป็นศัพท์ทางการแพทย์ ส่วนคำศัพท์ที่มาจากภาษาอิตาเลียนส่วนใหญ่จะเป็นศัพท์ทางดนตรี และอาหาร ถ้าเป็นศัพท์จากฮอลแลนด์ มักจะเป็นศัพท์ทางด้านอาหาร วิทยาศาสตร์ สมุนไพร และการแพทย์ คำเหล่านี้จะถูกนำมาใช้และเขียนด้วยตัวอักษรคะตะกะนะ เรายังสามารถเห็นความสร้างสรรค์ของคนญี่ปุ่นจากการสร้างตัวอักษรจีนใหม่ๆ หรือการนำตัวอักษรจีนที่มีอยู่แล้ว มาสร้างคำใหม่ๆ ที่หาคำแทนไม่ได้จากภาษาจีน หรือสร้างคำใหม่ๆ ที่ใช้เรียกวิทยาการหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาโดยใช้อักษรจีนหรือคำผสมจากอักษรจีน ศัพท์ใหม่ๆ จากยุโรป เช่น ปอร์ตุเกส สเปน อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ เข้ามาอยู่ในระบบคำศัพท์ในภาษาญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากในราวศตวรรษที่ 16-17 แต่หลังจากการมาเยือนของนายพลเปอริร์ในศตวรรษที่ 19 ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาพื้นบ้านของพวกเขาตะวันตก ตลอดจนศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ซึ่งมีรากศัพท์มาจากกรีกและละตินก็ถูกนำมาใช้ผสมผสานในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนญี่ปุ่น

ภาษาแสดงให้เห็นพัฒนาการทางวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ได้มากกว่าเพียงแค่ความเปลี่ยนแปลงของศัพท์สำนวน ศัพท์สำนวนที่เปลี่ยนแปลงไป มิใช่เพียงเพราะมีศัพท์สำนวนต่างประเทศหลังไหลเข้ามาเท่านั้น หากแต่ยังแสดงให้เห็นได้อีกว่ามีกลุ่มคนหรือชนชั้นใหม่เข้ามามีบทบาทใหม่ๆ ในวัฒนธรรมนั้น ไม่ว่าจะ เป็นชาวต่างชาติที่เข้ามาในญี่ปุ่นมากมายในสมัยเมจิ หรือพวกพระที่เหน็ดเหนื่อยต่อสังคมอันยุ่งเหยิงในสมัยคามาคุระ หรือซามูไรในแถบคันโตที่เริ่มมีบทบาทสำคัญต่อการเมืองการปกครองในสมัยเดียวกัน หรือชนชั้นพ่อค้าที่มีบทบาทมากขึ้นในสมัยโตกูงวะะ กลุ่มคนเหล่านี้ต่างมีส่วนแต่งเติมสีสันความแปลกใหม่ให้แก่ภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่น ความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคมและขนบธรรมเนียมประเพณี ก็แสดงให้เห็นได้ชัดจากความเปลี่ยนแปลงของการใช้ภาษา ช่องว่างระหว่างการใช้ภาษาสามัญกับภาษาผู้ดีของชนชั้นสูง หรือภาษาวิชาการและภาษาวรรณศิลป์กับภาษาพูด เป็นเครื่องชี้ให้เห็นลำดับชั้น

ของยุคนั้นๆ หรือบ่งบอกถึงโอกาสในการศึกษา ซึ่งอาจจะจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มชนชั้นขุนนางหรือพวกพระนักรบวช หรือเฉพาะเพศได้

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคมนั้น จะเห็นได้ชัดจากรูปแบบการใช้ภาษายกย่อง และถ่อมตนในภาษาญี่ปุ่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นความมีระบบชั้นชั้นในสังคมญี่ปุ่น ภาษาพูดของญี่ปุ่นมีถ้อยคำสำนวนมากมายที่ใช้เพื่อแสดงสถานะและความสัมพันธ์ของคนในสังคมญี่ปุ่นจนอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีรูปแบบของการพูดในลักษณะเสมอภาคในภาษาญี่ปุ่นก่อนที่จะเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ ทุกประโยคที่พูดโดยคนหนึ่งกับอีกคนหนึ่ง จะบ่งบอกให้ทราบได้โดยอัตโนมัติว่าฝ่ายใดอาวุโสหรืออ่อนอาวุโสกว่ากัน อาวุโสเท่ากัน เป็นหญิงหรือเป็นชาย สนิทกันหรือไม่ ผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นจึงจำเป็นต้องรู้จักเลือกใช้ระดับภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับฐานะและสภาวะทางสังคมของคนและผู้ที่ยืนพูดด้วยหรือกล่าวถึง ว่าในสถานะและภวะนั้นๆ ควรใช้ภาษาในรูปสุภาพธรรมดา หรือรูป ยกย่องหรือถ่อมตน หรือไม่ต้องแสดงความสุภาพเลย ส่วนใหญ่คนมีการศึกษามักใช้ภาษารูปสุภาพธรรมดา แม้กับคนที่มีสถานะทางสังคมเสมอกัน แทนที่จะใช้ภาษารูปธรรมดา (plain form) แต่ถ้าในสถานะที่ควรใช้รูปยกย่องหรือรูปแสดงความสนิทสนมแล้วไม่ใช่ จะกลายเป็นสิ่งไม่เหมาะสมควร รูปยกย่องใช้เพื่อแสดงหรือบ่งบอกให้ทราบอย่างชัดเจน ถึงความเป็นผู้อยู่เหนือกว่าของผู้ที่ยืนพูดด้วยหรือกล่าวถึง รูปถ่อมตัวใช้ลดสถานะของผู้พูดลงไป ซึ่งเท่ากับการยกย่องอีกฝ่ายหนึ่ง การใช้รูปยกย่องกับสิ่งที่เกี่ยวกับตนเอง ถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง หรือการใช้รูปยกย่องผสมกับรูปถ่อมตนเกี่ยวกับสิ่งที่ เป็นของผู้ที่คนพูดด้วยหรือพูดถึงก็ไม่ถูกต้องเช่นกัน หรือถ้าไม่ใช้รูปธรรมดากับผู้ที่อ่อนอาวุโสกว่าหรืออยู่ในสถานะที่ต่ำกว่าอย่างเห็นได้ชัดก็ผิดอีกเหมือนกัน เช่น ถ้าพูดกับ เพื่อนสนิท ก็พูดว่า Ore ga iku กู (ข้า) ไปเอง ถ้าพูดกับพ่อก็ต้องพูดเองว่า Boku ga ikimasu ถ้าพูดถึงครูกับเพื่อนก็ต้องพูดว่า Sensei ga irassharu ถ้าพูดถึงครูกับภรรยาครูก็ต้องพูดว่า Sensei ga irasshaimasu ถ้า

พูดโดยตรงกับครูก็ต้องใช้ทั้ง irasshai และ masu เช่นกัน ผู้หญิงชอบใช้รูป irassharu กับเพื่อน ซึ่งแสดงทั้งการยกย่องและความสนิทสนมในเวลาเดียวกัน ถ้าต้องการแสดงความยกย่องผู้ที่เราพูดด้วย อาจใช้วิธีการพูดโดยถ่อมตัวว่า Watashi ga mairimasu ก็ได้ การแสดงความแตกต่างของระดับความสุภาพอย่างนี้สามารถแสดงได้ทั้งกับคำนาม คำกริยา และคำคุณศัพท์

รูปแบบการใช้ภาษาสุภาพนอกจากจะชี้ให้เห็นลักษณะความสัมพันธ์ของคนในสังคมญี่ปุ่นว่า ให้ความสำคัญกับสถานะทางสังคมและความอาวุโสเป็นอย่างมากแล้ว ยังสามารถแสดงให้เห็นลักษณะการแบ่งแยกด้วยว่าผู้ที่ตนพูดด้วยนั้น เป็นคนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับตน หรือเป็นคนอื่นที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น ถ้าพูดถึงพ่อของตัวเองกับคนอื่นก็ต้องใช้คำว่า chichi แต่ถ้าพูดถึงพ่อของคนอื่นก็ต้องใช้ otosan ถ้าพูดถึงภรรยาของตนก็ต้องใช้คำว่า tsuma หรือ kanai แต่ถ้าเป็นภรรยาคนอื่นแล้วต้องใช้คำว่า okusan ถ้าพูดถึงสามีตนเองก็อาจจะใช้คำว่า otto หรือ shujin แต่ถ้าพูดถึงสามีผู้อื่นก็ต้องใช้คำว่า goshujin เป็นต้น นอกจากคำศัพท์เกี่ยวกับเครือญาติที่แบ่งแยกระหว่างเครือญาติของตนกับของผู้อื่นแล้ว ยังมีคำศัพท์อื่นๆ ที่ญี่ปุ่นชอบใช้ เพื่อจำแนกความเป็น “เขา” กับความเป็น “เรา” อีกมาก เช่น ใช้คำว่า koku ผสมกับคำอื่นๆ เพื่อแสดงว่าสิ่งนั้นเป็นของญี่ปุ่นและใช้คำว่า gai หรือ gaikoku ผสมกับคำอื่น เพื่อแสดงว่าเป็นของต่างชาติ เช่น kokugo (แปลตามศัพท์ หมายถึง ภาษาประจำชาติ ซึ่งก็คือภาษาญี่ปุ่น) gairaiigo (ภาษาที่มาจากต่างประเทศ) kokushi (ประวัติศาสตร์ชาติญี่ปุ่น) gaikokujin (ชาวต่างชาติ) เป็นต้น

ในปัจจุบันภายในครอบครัวญี่ปุ่นมีการแสดงความสนิทสนมกันมากขึ้น ไม่ค่อยเห็นความเข้มงวดของระดับชั้นแบบในสังคมญี่ปุ่นดั้งเดิม นักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมญี่ปุ่น ปัจจุบันให้ความสนใจต่อการใช้ภาษาและท่าทางที่ลดพิธีรีตองลงในครัวเรือนของคนญี่ปุ่นปัจจุบัน เนื่องจากเป็นเครื่องชี้ให้เห็นการลดหรือละเลิกระเบียบแบบแผนของสังคมศักดินาที่ญี่ปุ่น

เคยเป็นอยู่ลง อย่างไรก็ตาม ถึงการพูดคุยในหมู่ผู้ที่มีความคุ้นเคยสนิทสนมกัน อย่างเช่น การพูดคุยกันระหว่างพ่อแม่ลูกสามีภรรยาในครัวเรือนจะลดบรรยากาศของความเป็นพิธีรีตองลงในปัจจุบัน แต่ในสถานการณ์ที่เป็นทางการกว่านั้น เช่น เมื่อนักเรียนพูดกับครู เสมือนพูดกับหัวหน้าหรือประธานบริษัท หรือครูน้อยพูดกับครูใหญ่ รายละเอียดของภาษาและท่าทีที่ใช้ ก็ยังคงความเป็นพิธีรีตองอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชนชั้นหรือลำดับชั้นที่มีมาแต่เดิมในสังคมญี่ปุ่นนั้น ถึงแม้จะได้มีความพยายามที่จะให้หมดสิ้นไป แต่ก็ยังคงมีอยู่ในสถานการณ์ที่ใช้จริงในสังคม ความจริงแล้วการใช้ระดับภาษาต่างกันเช่นนี้ก็ดูเหมือนจะเป็นความจำเป็น ถ้ามองในเชิงโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาญี่ปุ่นเช่นกัน เพราะช่วยให้คนญี่ปุ่นสามารถแสดงให้ผู้ที่ตนสนทนากับทราบว่าตนให้ความเคารพนับถือใครได้ โดยไม่ต้องใช้คำสรรพนามแทนตัว คนญี่ปุ่นจะใช้คำสรรพนามแทนตนน้อยมากเวลาคู่กันแบบเผชิญหน้า โดยมักใช้วิธีอ้อมที่จะบ่งบอกว่าหมายถึง ฝ่ายใด โดยวิธีใช้ระดับภาษาที่ต่างกัน ซึ่งแสดงออกโดยคำกริยา หรือใช้ชื่อตำแหน่งหรือชื่อตัว แทนคำสรรพนาม ศาสตราจารย์ นาคามูระ ฮะจิเมะ เคยตั้งข้อสังเกตว่า การที่คนญี่ปุ่นมักไม่ใช้สรรพนามแทนตน และสรรพนามบุรุษที่ 2 นั้น อาจแสดงให้เห็นถึง การขาดจิตสำนึกในความเป็นตัวตนและความเป็นปัจเจกที่อิสระของแต่ละคนของคนญี่ปุ่น การขาดสรรพนามหรือประธานของประโยค ไม่ได้ทำให้การสื่อสารขาดหายไป รูปกริยาและหน่วยที่ใช้แสดงความเคารพ ทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ว่า ใครคือประธานของประโยค

ภาษาญี่ปุ่นแท้ๆ แต่เดิมนั้นจะขาดคำศัพท์ที่เกี่ยวกับความเป็นชาติ อิสระเสรีภาพ ประชาธิปไตย และความเป็นปัจเจกบุคคล คนญี่ปุ่นจึงต้องสร้างคำศัพท์ใหม่ๆ ที่แสดงความคิดและจิตสำนึกเหล่านี้เมื่อวัฒนธรรมตะวันตกเข้าสู่ญี่ปุ่น

คนญี่ปุ่นต้องอาศัยและปรับตัวอยู่บนแผ่นดินที่มีดินฟ้าอากาศที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คนญี่ปุ่นชอบพูดถึงดินฟ้าอากาศเป็นสิ่งแรกเมื่อทักทายกัน ส่วนวันเริ่มต้นในจดหมายก็ถือเป็นธรรมเนียมว่าจะต้องกล่าวถึงฤดูกาลหรือดินฟ้าอากาศก่อน เริ่มใจความที่แท้จริงที่ต้องการจะติดต่อ ไดอารี่ที่พิมพ์ในญี่ปุ่น ส่วนใหญ่จะมีช่องสำหรับให้จดบันทึกเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ ดินฟ้าอากาศและธรรมชาติมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่น โดยเฉพาะในสมัยก่อนเป็นอย่างมาก คนญี่ปุ่นจึงเป็นคนที่ไวต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ คำที่เกี่ยวกับธรรมชาติ และสภาวะความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติจึงปรากฏอยู่เป็นอย่างมาก ในภาษาญี่ปุ่น ศัพท์สำนวนเหล่านี้จะแยกแยะบ่งบอกสภาวะและความเปลี่ยนแปลงอย่างละเอียด ว่ากันในภาษาญี่ปุ่นมีคำที่ใช้เรียกฝนอยู่ถึง 20 กว่าคำแล้วแต่ฤดูกาลและลักษณะการตก คำแต่ละคำจะให้ภาพลักษณะที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่างๆ กัน เช่น คำว่า *harusame* ซึ่งหมายถึงฝนในฤดูใบไม้ผลิ จะก่อให้เกิดภาพของฝนบางๆ ที่ตกปรอยๆ ท่ามกลางดอกซากุระที่บานสะพรั่ง คำนี้สำหรับคนญี่ปุ่นจะแฝงความรู้สึกถึงความฝันอันอ่อนหวานและบทกวีอันไร้ขอบเขต นอกจากนี้ก็ยังมีคำว่า *shigure* ที่ใช้เรียกฝนในปลายฤดูใบไม้ร่วงและกำลังจะเข้าสู่ฤดูหนาว และ *sumidare* ที่หมายถึงฝนที่ตกเป็นช่วงยาวนานในฤดูร้อน ถ้าเป็นฝนที่ตกเป็นพัก ๆ ในช่วงฤดูร้อนก็จะเรียนกว่า *Yudachi* แต่ถ้าจะพูดถึงช่วงฤดูฝนยาวๆ ในฤดูร้อนก็จะใช้คำว่า *tsuyu sumidare* หมายถึง ฤดูฝนในช่วงฤดูร้อนแต่ *tsuyu* หมายถึง ช่วงเวลาที่ *sunidare* ตก คนญี่ปุ่นจะแยกความแตกต่างของ 2 คำ นี้โดยใช้คำว่า *yanda* (หยุดตก) *sumidaare* แต่จะใช้ *aketa* (สิ้นสุด) กับ *tsuyu*

นอกจากนี้ยังมีคำที่เกี่ยวกับธรรมชาติที่หาคำแปลตรง ๆ เป็นภาษาอื่นได้ยาก จึงถือว่าเป็นลักษณะเฉพาะของญี่ปุ่นอย่างเช่น คำว่า *hanagumori* (ฟ้าครึ้มๆ ในฤดูดอกซากุระ) หรือคำว่า *inazwma* ซึ่งถ้าแปลตามตัวอักษรจะแปลว่า "คู่ขวัญรัญพิช" แต่ในญี่ปุ่นจะหมายถึงฟ้าแลบ ฟ้าแลบมักเกิดในช่วงที่มีการปลูกข้าว ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่า เมื่อมีฟ้าแลบ ก็จะทำให้ข้าวตั้งท้องและสุก

นอกจากนี้ยังมีคำที่ใช้เรียกปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่อธิบายแยกแยะได้อย่างละเอียดอย่างเช่นคำว่า akebono ที่ใช้เรียกสภาวะของท้องฟ้าในยามเช้าในช่วงที่เพิงจะรุ่งสาง asaboroke - รุ่งเช้าที่มีแค่แสงสลัว ๆ shinonome - ฟ้าที่เริ่มสางและแสงเพิงปรากฏ หรือสำนวนที่บ่งบอกการขึ้นเร็วหรือช้าของพระจันทร์ในฤดูกาลต่าง ๆ เช่น tachimachi - no - tsuki- พระจันทร์ที่ยืนคอยก็ขึ้นแล้ว แสดงว่าพระจันทร์ขึ้นเร็ว imachi - tsuki - พระจันทร์ที่ต้องนั่งคอยให้ขึ้น nagatsuki - พระจันทร์ที่ลอยอยู่เป็นเวลานานในท้องฟ้า ซึ่งเป็นพระจันทร์ในช่วงเดือนเก่า คำๆนี้จึงใช้เป็นชื่อเดือน 9 ในสมัยก่อนด้วย ส่วนคำว่า ariake หมายถึง รุ่งเช้าที่มีพระจันทร์เสี้ยวค้างฟ้าอยู่ และ satsuki - yami หมายถึง คืนเดือนมืดไร้แสงจันทร์ในฤดูฝน

นอกจากมีศัพท์สำนวนที่ใช้แยกแยะบ่งบอกสภาวะและความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติอย่างละเอียดแล้ว คนญี่ปุ่นยังชอบที่จะอธิบายสภาวะและความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติในช่วงของฤดูกาลต่าง ๆ แทนการบ่งบอกฤดูกาลแบบตรง ๆ ซึ่งลักษณะนี้จะเห็นได้มากในบทกวีญี่ปุ่น อย่างเช่น วะกะและไฮคุ เช่น ใช้สำนวน Yama warau (ภูเขาแย้มยิ้ม) อันเป็นภาพลักษณ์ของภูเขาในฤดูใบไม้ผลิ หรือใช้คำว่า hinaga (วันอันยาวนาน) เพื่อบ่งบอกว่าเป็นวันในฤดูใบไม้ผลิ แสดงว่าในญี่ปุ่น ฤดูใบไม้ผลิจะมีช่วงกลางวันอันยาวนาน ในขณะที่สำนวนคล้ายคลึงกันนี้ ในภาษาจีน (eijitsu หรือ nagabi) จะหมายถึงวันในฤดูร้อน

เราจะเห็นความใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและการผ่านของกาลเวลาจากฤดูกาลหนึ่งสู่ฤดูกาลหนึ่งของคนญี่ปุ่น ได้จากสำนวนอย่างเช่น

hatsu - shimo (น้ำค้างแข็งที่ปรากฏเป็นครั้งแรกของปี)

hatsu - yaki (หิมะที่ตกเป็นครั้งแรกของปี)

hatsu – kaminari (ฟาร์มครั้งแรกของปี)

hastu – shigure (ฝนปลายฤดูใบไม้ร่วงครั้งแรกของปี)

hashiri – (ปลาหรือผักรุ่นแรกของฤดู)

shun - (ช่วงที่ดีที่สุดหรือมีมากที่สุดของอาหารประเภทใดประเภทหนึ่ง เช่น ผลไม้ ปลา) หรือถ้าใช้คำว่า tabegoro ก็จะหมายถึงช่วงเวลาที่ควรกินสิ่งที่ใช้ทำอาหารอย่างใดอย่างหนึ่งเช่น ผักผลไม้ ปลา เพราะเป็นเวลาที่ยากินได้เรียบร้อยแล้ว

มนุษย์จะจำแนกความแตกต่างอย่างละเอียดกับสิ่งที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของพวกเขาต่าง ๆ และจะจำแนกอย่างคร่าว ๆ ในสิ่งที่ไม่ค่อยจะเกี่ยวข้องของเราจะเห็นลักษณะต่าง ๆ ของวัฒนธรรมได้กว้างขึ้น ถ้าเรารู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ชนชาตินั้นจำแนกความแตกต่างไว้อย่างละเอียดในภาษา ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้าง ๆ น้อย แต่มีทะเลล้อมรอบ อาหารโปรดดั้งเดิมของคนญี่ปุ่น นอกจากถั่วเหลืองแล้วก็ป็นเนื้อจากสัตว์น้ำประเภทปลา มากกว่าเนื้อที่มาจากสัตว์สี่เท้าที่ต้องใช้ที่กว้าง ๆ ในการเลี้ยงดูเช่นวัวควาย คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับวัว ควาย ของญี่ปุ่นจึงมีการจำแนกความแตกต่างน้อย เช่นเมื่อเรียกวัวก็ใช้คำรวม ๆ ว่า uahi ไม่มีคำแบ่งแยกว่าเป็นวัว ตัวผู้หรือตัวเมีย แบบฝรั่ง ที่มีคำว่า cow สำหรับวัวตัวเมีย ox สำหรับวัวตัวผู้ที่ถูกตอนแล้ว bull สำหรับวัวตัวผู้ที่ยังไม่ได้ถูกตอนและ calf สำหรับลูกวัว ถ้าต้องการจะแจกแจงให้เห็นความแตกต่าง คนญี่ปุ่นก็จะใช้การประสมคำแทน โดยเรียกวัวตัวผู้ว่า o-ushi เรียกวัวตัวเมียว่า me-ushi เรียกลูกวัวว่า ko-ushi เป็นต้น แต่ภาษาญี่ปุ่นจะไม่มี การจำแนกสัตว์ประเภทวัวควายอย่างละเอียดอย่างภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาญี่ปุ่น จะละเอียดมากในเรื่องที่เกี่ยวกับปลา เช่น ไข่ปลา nijin (ปลาเฮอริงลักษณะคล้ายปลาสิคุงุ) จะเรียกว่า kazunoko แต่ไข่ปลาแซลมอนจะเรียกว่า sujiko หรือ ikura ปลาประเภทหนึ่งที่เรียกว่า bora จะถูกเรียกว่า subashiri

ตอนยังเล็กมาก ๆ แต่พอโตขึ้นมาหน่อย ก็จะเรียก ina , bora และ todo ตามลำดับ

นอกจากคำศัพท์ต่าง ๆ ที่แสดงถึงการให้ความสำคัญและความใส่ใจต่อ ธรรมชาติและความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่และศัพท์สำนวนที่แสดงความสัมพันธ์ทางสังคมแล้ว ก็ยังมีคำที่แสดง ลักษณะของขนบธรรมเนียมประเพณี เทศกาลและงานฉลองตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่มีลักษณะจำเพาะของชาวญี่ปุ่น อย่างเช่น เช่น Kado – matsu (ไม้มงคลเช่นสนและไผ่ ที่ใช้ประดับ ตามมุมประตูทางเข้า เพื่อต้อนรับเทพในเทศกาลปีใหม่) shimenawa (เชือกฟางข่วนที่ใช้ประดับประตูทางเข้าเพื่อป้องกันสิ่งชั่วร้ายมิให้ลี้ภัยเข้าไป) hina – matsuri (เทศกาลงานฉลองตุ๊กตา ซึ่งเป็นวันฉลองสำหรับเด็กผู้หญิง) Ikebana (ศิลปะการจัดดอกไม้แบบญี่ปุ่น) และอื่น ๆ อีกมาก ที่แสดงถึงศิลปะพิธีกรรมและงานฉลองต่าง ๆ ตลอดปีของญี่ปุ่น

นอกจากคำศัพท์ที่ใช้เรียกเทศกาลงานฉลองและสิ่งของที่ใช้ในงานและพิธีกรรมนั้น ๆ แล้ว ก็ยังมีกลุ่มคำศัพท์ที่ใช้แสดงรสนิยมทางด้านความงามของญี่ปุ่นที่น่าสนใจอีกหลายคำ คนญี่ปุ่นส่วนใหญ่ชื่นชอบความงามที่แฝงไปด้วยสิ่งที่เรียกว่า sabi (ความงามที่ให้ความรู้สึกถึงความเก่า คร่ำคร่า สันโดษ) หรือ wabi (ความงามแบบเรียบง่าย สมถะและสงบเยือกเย็น) หรือ sui (ความงามแบบละเมียดละไม ที่เกิดจากความฉลาดซ้ำของ และทันสมัย) หรือ iki (ความงามแบบเท่เก๋ไก๋ มีเสน่ห์มีสไตล์และทันสมัย) หรือความงามแบบ shibumi (ความงามแบบเรียบง่าย ขริม ไม่ฟูฟ่า) หรือ furyu (ความงามแบบละเมียดละไมมีรสนิยมแบบชาววังแฝงความโรแมนติก)

นักตีเมโซเซกิ นักเขียนมีชื่อของญี่ปุ่น เคยเขียนเล่าในงานเขียนหนึ่งของเขาถึงประสบการณ์ตอนไปพักที่อุทยานแห่งชาติแห่งหนึ่งในสกอตแลนด์ว่า วันหนึ่ง

ขณะไปเดินเล่นในสวนผลไม้กับเจ้าของคฤหาสน์ เขาเห็นทางเดินเล็ก ๆ ที่มี ตะไคร้ขึ้นเต็มทำให้รู้สึกเหมือนได้กลับไปอยู่ในญี่ปุ่น ด้วยความดีใจและเป็นสุข เขาก็กล่าวชื่นชมขึ้นว่า “เก๋แก่่งดงามมาก” เจ้าของบ้านทำหน้าที่นี้และตอบว่า “ไม่หรอก ดูสกปรกออก ตั้งใจจะให้คนสวนขุดตะไคร้ออกเร็ว ๆ นี้แหละ” เพราะฉะนั้น คำอย่างเช่น wabi, sabi คงจะเป็นที่ชื่นชอบได้ยากในหมู่คนที่มุ่มมองเช่นนี้

ภาษายังสามารถสะท้อนให้เห็นความเชื่อ ต่าง ๆ ของคนในชนชาติ ปฏิทินแบบจันทรคติ ที่ใช้ในสมัยโบราณของญี่ปุ่นจะแบ่งวันที่บ่งบอกฤกษ์ยามไว้ 6 วัน ซึ่งเรียกว่า Rokuyohyo และจะระบุว่าวันไหนเป็นวันมงคลและวันไหนเป็นวันอัปมงคล ปฏิทินดังกล่าวใช้มาตั้งแต่สมัยเอโดะ ในปัจจุบันเวลาจะจัดพิธีแต่งงาน หรือเปิดกิจการก็ยังดูฤกษ์ยามวันเวลาจากปฏิทินนี้..... ความเป็นมงคลหรือไม่เป็นมงคลบ่งบอกไว้ที่ชื่อของวันเหล่านั้น วันทั้ง 6 นี้คือ

1. วันที่เรียกว่า Sengachi หรือ Sensho ซึ่งเขียนด้วยตัวอักษรที่มีความหมายว่า “ ทำก่อนจะชนะ” ถือว่าเป็นวันที่ดีเหมาะแก่การทำธุรกิจเร่งด่วน หรือการฟ้องร้องคดีความ ฤกษ์ดีจะอยู่ในช่วงเช้า (ทำก่อน) ตอนบ่ายถือว่าไม่ดี
2. วัน Tomobiki ซึ่งเขียนด้วยตัวอักษรที่มีความหมายว่า “ ชักพาเพื่อนฝูง” เป็นวันฤกษ์ดี ตลอดวันยกเว้นตอนเที่ยง แต่ชาวญี่ปุ่นไม่นิยมจัดงานศพในวันนี้ เพราะเชื่อว่าผู้ตายอาจชักพาคนไปเป็นเพื่อน ถ้าจำเป็นต้องจัดในวันนี้ก็จะวางตุ๊กตาตัวหนึ่งไว้ในโลงศพเพื่อแก้เคล็ด วันนี้เหมาะสำหรับทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น การแข่งขันกีฬา การชุมนุมต่าง ๆ ตลอดจนงานฉลองเทศกาลประจำปี
3. วัน Senmake หรือ Sempu ซึ่งเขียนด้วยตัวอักษรที่มีความหมายว่า “พ่ายแพ้ในช่วงเช้า” วันนี้ควรหลีกเลี่ยงการทำธุระ

ด่วน หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งคดีความในช่วงเช้า แต่เหมาะที่จะทำงานที่ต้องใช้อารมณ์เย็น

4. วัน Butsumetsu ซึ่งถ้าแปลตามตัวอักษรจะหมายถึงการเสด็จประพินิพพานของพระพุทธเจ้า วันนี้ถือว่าเป็นวันฤกษ์ไม่ดีตลอดทั้งวัน คล้ายวันโลกาวินาศของไทย ไม่นิยมจัดงานมงคล แต่จัดงานศพได้
5. วัน Tai'an ซึ่งถ้าแปลตามตัวอักษรจะแปลว่า “ ความสงบปลอดภัยอันยิ่งใหญ่” ถือเป็นวันมหามงคล คล้ายวันธงชัยของไทย นิยมจัดงานแต่งงานและงานมงคลในวันนี้
6. วัน Jakko หรือ Jakku ถ้าแปลตามตัวอักษรจะแปลว่า “ ปากแดง” ซึ่งเป็นชื่อของอสุรปากแดงที่ชื่อจัคโค วันนี้ถือว่าเป็นวันโชคร้ายตลอดวันยกเว้น ตอนเที่ยง เชื่อว่าเทพอสุรจัคโค จะมาทรมานผู้คนในวันนี้และสาเหตุที่สามารถทำอะไร ๆ ในตอนเที่ยงได้ อาจเป็นเพราะตอนเที่ยงอากาศร้อนทำให้อสุรจัคโคหมดพลัง

นอกจากความเชื่อในเรื่องฤกษ์ยามซึ่งแฝงในชื่อของวันแล้ว ยังมีถ้อยคำและชื่อของสิ่งอื่น ๆ ที่แฝงความเชื่อของคนญี่ปุ่นอย่างเช่น คนญี่ปุ่นจะไม่นิยมเอาดอกไม้ที่อยู่ในกระถางไปเยี่ยมคนไข้ เพราะไม้กระถางมีรากฝังอยู่ คำว่า มีรากฝังอยู่คือ netsnku ซึ่งจะสื่อความหมายว่าอาการเจ็บป่วยจะฝังรากลึก จึงถือว่าเป็นลางร้าย นอกจากนี้คนญี่ปุ่นยังไม่นิยมนำดอกไม้ที่มีชื่อที่มีเสียงสื่อความหมายในทางไม่ดีไปเยี่ยมคนป่วย เช่น ดอกไม้ชนิดหนึ่งเรียกว่า shikuramen เนื่องจากเสียง shi ไปพ้องกับคำว่า shi ที่แปลว่าตาย และเสียง ku ไปพ้องกับคำว่า ku ที่แปลว่าความทุกข์ทรมาน ชื่อนี้จึงมีความหมายที่เป็นมงคล

ความเชื่อในลักษณะนี้ก็คล้ายกับความเชื่อเกี่ยวกับชื่อที่ใช้เรียกตัวเลขของญี่ปุ่น คนญี่ปุ่นไม่ชอบเลข 4 , 42 , 44 เนื่องจากไปพ้องกับคำว่า shi ,shini , shishi , ซึ่งแปลว่าตาย , ตาย และตายลูกเดียว ไม่ชอบเลข 9 เพราะคำว่า 9 ในญี่ปุ่นออกเสียงว่า ku ซึ่งไปพ้องกับคำว่า ku ที่แปลว่าทุกขุทรมานคนญี่ปุ่นไม่ชอบเลข 33 เพราะเลข 33 ไปพ้องเสียงกับคำว่า sanzan ที่แปลว่าร้ายแรงไร้ความปรารถนาสยดสยอง

ชาวญี่ปุ่น ถือ ต้นไม้ที่ชื่อ sakaki เป็นไม้มงคล เนื่องจากคำว่า sakaki ไปพ้องกับคำว่า Sakae ซึ่งหมายถึงความเจริญมั่งคั่ง ตัวอักษรของไม้ชนิดนี้ก็เป็นมงคล เพราะเขียนด้วยตัวอักษรจีนที่ประกอบด้วยส่วนที่แปลว่า ต้นไม้กับเทพเจ้า จึงหมายถึงไม้ของเทพเจ้า นักบวชชินโตมักใช้กิ่ง sakaki สำหรับทำพิธีปัดรังควาญและเคารพศพในงานศพ

ชาวญี่ปุ่นนิยมให้ปลาโอแห้งเป็นของขวัญในโอกาสต่าง ๆ เนื่องจากปลาโอแห้ง เรียกในภาษาญี่ปุ่นว่า katsuobushi ซึ่งคำ ๆ คำนี้ไปพ้องกับคำว่า katsuobushi ที่แปลว่านักรบผู้ได้รับชัยชนะ จึงถือว่าเป็นสัญลักษณ์นำโชค นอกจาก ปลาโอแห้ง ชาวญี่ปุ่นก็นิยมให้ปลาพงแดงที่เรียกในภาษาญี่ปุ่นว่า Tai ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความโชคดีในโอกาสสำคัญๆ อย่างเช่น วันปีใหม่ วันกำเนิดบุตร วันขึ้นบ้านใหม่ เนื่องจากคำว่า tai ทำให้นึกถึงคำว่า omedetai ซึ่งหมายถึง เรื่องที่น่ายินดี น่าอวยพร

นอกจากปลาแล้ว สาหร่ายที่เรียกว่า kombu ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่คนญี่ปุ่นนิยมให้เป็นของขวัญ เนื่องจาก คำว่า kombu ไปพ้องเสียงกับคำว่า yorokobu ซึ่งแปลว่า “ปิติยินดี” จึงเป็นสิ่งที่ถือว่าเป็นมงคล

ในพิธีแต่งงาน หรืองานฉลองการแต่งงาน มีถ้อยคำต้องห้ามที่ถือว่าเป็นกลางร้ายอยู่หลายคำ เช่น คำว่า “kiru” (ตัด) ซึ่งทำให้นึกถึงสำนวน En o kiru ซึ่งแปลว่า “ตัดความสัมพันธ์”, คำว่า mo ichido (อีกครั้งหนึ่ง), modoru

(ย้อนกลับมาอีก), tabi tabi (ครั้งแล้วครั้งเล่า), kurikaesu (วนกลับไปกลับมา), wakareru (จากกันแยกกัน), yaburu (แตกหัก) ส่วนวนเหล่านี้ล้วนถือว่าเป็นลางร้ายที่สื่อถึงการหย่าร้างและการแต่งงานใหม่ แม้แต่คำว่า kyonen ซึ่งแปลว่า ปีที่แล้วก็พยายามหลีกเลี่ยงที่จะไม่ใช้ เนื่องจากคำนี้เมื่อเขียนด้วยอักษรจีนจะมีตัวอักษรที่แปลว่าลาจากผสมอยู่ด้วย คนญี่ปุ่นจะเลี่ยงไปใช้คำว่า sakunen ซึ่งแปลว่าปีที่แล้วเหมือนกันแทน เนื่องจากคำว่า saku ไปพ้องเสียงกับคำที่มีความหมายถึง การเบ่งบานของดอกไม้ ความเชื่อที่แฝงอยู่ในการใช้ถ้อยคำภาษา เป็นความเชื่อในมนต์ขลังแห่งถ้อยคำที่เรียกว่า kotodama ที่คนญี่ปุ่นรับตกทอดมาจากยุคคิกคาบรพพ์ kotodama เป็นความเชื่อในพลังและมนต์ขลังแห่งถ้อยคำ ซึ่งเป็นความเชื่อที่แฝงอยู่ในการใช้ถ้อยคำที่ใช้ในการสาปแช่งหรืออวยชัยให้พรในสมัยก่อน ในปัจจุบันเรายังสามารถมองเห็นร่องรอยของความเชื่อเหล่านี้ได้ในการใช้หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำบางคำของคนญี่ปุ่นในสมัยปัจจุบัน

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเขียน

Joseph K.Yamagiwa “Language as an Expression of Japanese Culture”
Twelve Doors to Japan Mc. Graw –Hill Book Company, 1963

Kanda'ichi Haruhiko, Nihongo, Iwanami Shinsho, 1975

Leo J. Loveday, Language Contact in Japan : A Socio-linguistic History,
 Clarendon Press, Oxford, 1996

World Fellowship Committee of The Tokyo Women's Christien
 Association. Japanese Etiquette , Charles E. Tuttle Company,
 Tokyo,1971

โครงการสอนภาษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

เปิดสอนหลักสูตร **ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และภาษาจีน**
เริ่มตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นสูง สำหรับนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ดำเนินการสอนโดย
คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และชาวต่างประเทศ

หลักสูตรที่เปิดสอน

- หลักสูตรขั้นต้น(B)
- หลักสูตรชั้นกลาง(M)
- หลักสูตรขั้นสูง(S)

ระยะเวลาที่เรียน	สัปดาห์ละ 2 วัน รวม 39 ชั่วโมง (3 เดือน)
การรับสมัคร	เทอม1 เดือนกุมภาพันธ์ เทอม 2 เดือนมิถุนายน เทอม 3 เดือนตุลาคม
อัตราค่าเล่าเรียน	ตั้งแต่ 2,500 -3,000บาท (แล้วแต่หลักสูตรที่เลือกเรียน)
สถานที่เรียน	อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

สมัครเรียนหรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ :

โครงการสอนภาษา อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ปทุมธานี 12121

*Japanese Studies Center Building, Institute of East Asian Studies
Thammasat University Rangsit Campus, Pathum Thani 12121, Thailand
Tel. (02)564-5000-3 Fax.(02)564-4888, ติดต่อ โครงการสอนภาษา
E-Mail : ieas@tu.ac.th <http://www.asia.tu.ac.th>*

☐โครงการบริการอาคารสถานที่ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

๖เปิดบริการห้องอบรม/สัมมนาและห้องพัก แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยห้องสัมมนาและห้องอบรมขนาดความจุตั้งแต่ 30-120 คน พร้อมทั้งห้องพักเตียงคู่ จำนวน 30 ห้อง นอกจากนี้ยังมี ห้องอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน ใกล้ศูนย์กีฬาเอเชียนเกมส์ เดินทางสะดวกด้วยรถประจำทางและรถตู้บริการ เหมาะสำหรับการจัดอบรมสัมมนา และกิจกรรมต่าง ๆ

☐ สำรองห้องพักและห้องสัมมนาหรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ :

ฝ่ายอาคารสถานที่ อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ปทุมธานี 12121

Japanese Studies Center Building, Institute of East Asian Studies
Thammasat University Rangsit Campus, Pathum Thani 12121, Thailand

ติดต่อ คุณแก้วตา,คุณทรงพล

Tel. (02)564-5000-3 Ext. 417

Fax. (02)564-4777,(02)564-4888

E-Mail : ieas@tu.ac.th

Web site <http://www.asia.tu.ac.th>

แนะนำสิ่งพิมพ์สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

วารสารญี่ปุ่นศึกษา

1. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2539 เรื่อง วัฒนธรรมญี่ปุ่น
2. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2539 เรื่อง เ็น โจ โคไซ ,อาชญากรรมวัยรุ่น จักรวรรดินิยมญี่ปุ่น
3. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2540 เรื่อง วิถีชีวิตของช่างภาพญี่ปุ่น
4. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2540 เรื่อง วัฒนธรรมร่วมสมัย
5. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2541 (1998)
6. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2542 (1999)
- 7.วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2543-44 (2000-2001)
- 8.วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2543-44 (2000-2001)
- 9.วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2545-46 (2002-2003)
- 10.วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2546 (2003)
- 11.วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2546-47(2003-4) new
- 12.วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2547 (2004)new

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

1. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 1 ปี 1988 “ข้างเขาคิชฌกูฏ”
2. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 2 ปี 1989 “ขงจื้อ”
3. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 3 ปี 1990 “15ปีแห่งมิตรภาพไทย-จีน”
4. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 4 ปี 19891 “เกาหลีศึกษา”
5. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 5 ปี 1992 “บทบาทของญี่ปุ่น จีน เกาหลี กับการพัฒนาการลงทุนในไทย”
6. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 6 ปี 1993 “บูเช็กเทียน”

ญี่ปุ่นศึกษา

1. หนังสือประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น (History of Japan)
2. หนังสือวัฒนธรรมญี่ปุ่น 2 New(Readings on Japanese Culture 2)
3. หนังสือวัฒนธรรมญี่ปุ่น (Readings on Japanese Culture)
4. หนังสือรวมบทความญี่ปุ่นศึกษา (Selected Reading in Japanese Studies)
5. Japan in the 21st Century
6. ภูมิหลังทางวัฒนธรรมของสังคมญี่ปุ่น
7. หัวใจบูรพา

จีนศึกษา

1. ความสัมพันธ์ไทย-จีน กับสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงและวิวัฒนาการของชาวจีนสยาม ยามสงครามโลกครั้งที่ 2
2. ช่องกง 1997 จีนหนึ่งประเทศสองระบบ
3. จั๋ว
4. พระปริชาญาณด้านจีนศึกษา ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
5. ความสัมพันธ์ไทย-จีน : 20 ปี แห่งมิตรภาพ
6. โพลีศตวรรษมีกับสังคมไทยในสหสวรรษใหม่

เกาหลีศึกษา

Strengthening Trade & Economic Relations Between Korea and Thailand(January 2003)

สมัครสมาชิกและสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

งานโสตทัศนูปกรณ์และสิ่งพิมพ์ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษศึกษา มธ.ศูนย์รังสิต

โทร (02)5645000-3 โทรสาร(02)5644888

E-mail : ieas@asia.tu.ac.th Website : www.asia.tu.ac.th

การเขียนชื่อประเทศในวงเล็บภาคเหนือตะวันออกเฉียง
 ภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงภาคใต้ภาคตะวันออก ภาคใต้ภาคใต้
 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....
 วัฒนธรรมของสังคมเชิงจิตวิทยาเชิงจิตวิทยา.....
 ศาสนาและจิตวิทยา มนุษย์ของอาเซียน.....
 การรวมศาสนาพุทธ เต๋า ฮังจื๊อ และวิถีนั่งสมาธิ.....
 วัฒนธรรม.....
 ชื่อ.....
 พระโยวโจ(พระพุทธรูป)ของชาวญี่ปุ่น.....
 เมฆาคือ..... ศาสนาแห่งพุทธ.....
 วิถีของชีวิตในสังคมญี่ปุ่น.....
 ชาวญี่ปุ่น.....
 ราชินี ศูนย์กลางวัฒนธรรมญี่ปุ่น.....
 วิถีของชาวต่างชาติกับบทบาทของสตรีในภาคใต้.....
 เครื่องยาค่าตัวโบราณ.....

แนะนำหนังสือดี "หัวใจบูรพา"

ติดต่อได้ที่ งาน โสตทัศนูปกรณ์และสิ่งพิมพ์
 สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
 โทร (02)5645000-3 โทรสาร(02)56448888

ห้องสมุดที่สนใจกรุณาคิดต่อได้ที่สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
 หรือส่งจดหมายแจ้งความจำนงพร้อมชื่อที่อยู่และสอจดเลขที่มูลค่า 10 บาทมาที่
 สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
 ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
 ด่วน.....มีจำนวนจำกัด

ใบสมัครสมาชิกวารสารญี่ปุ่นศึกษา

ข้าพเจ้ามีความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก วารสารญี่ปุ่นศึกษา มีกำหนด.....
ตั้งแต่ฉบับเดือน.....ถึงฉบับเดือน.....ประจำปี พ.ศ. 25.....

โปรดส่งวารสารไปยัง

น.ส./นาง/นาย.....นามสกุล.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
บ้านเลขที่.....ซอย.....ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
หรือที่ทำงาน.....
โทร.....

อัตราค่าสมาชิก ปีละ 180 บาท (2 เล่ม พร้อมค่าจัดส่ง)

ราคาเล่มละ 90 บาท

ข้าพเจ้าส่ง ตัวแลกเงิน ธนาณัติ เช็คไปรษณีย์
จำนวน.....บาท (.....) มาพร้อมนี้

หมายเหตุ ส่งจ่ายโครงการญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา ปท.มธ.ศูนย์รังสิต 12121

ลงชื่อ.....

วันที่.....

ส่ง

โครงการญี่ปุ่นศึกษา

สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ปทุมธานี 12121

An Ideal Place for Seminars with a Warm
Welcome in a Japanese Atmosphere

For reservations or more information about
conference rooms and accommodations, please contact :

JAPANESE STUDIES CENTER
INSTITUTE OF EAST ASIAN STUDIES
THAMMASAT UNIVERSITY, RANGSIT CAMPUS
TEL (02)564-5000-3
FAX (02)564-4888
<http://www.asia.tu.ac.th>